

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยขอแนะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมุติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน
2. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 1,248 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตาม ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ เกรจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1979 ; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน จากนั้นใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น อย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ให้กระจายไปทุกอำเภอตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรม ส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ซึ่งครอบคลุมค่านิยมหลัก 12 ประการ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับการดำเนินงาน กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 12.36 – 51.77 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.973

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปแจกกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอหนังสือ ราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พร้อมกำหนดวันรับ แบบสอบถามคืน กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคืนภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้ แบบสอบถามคืนทั้งหมด ผลปรากฏว่า ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

- 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
- 4.2 ศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
- 4.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ วิเคราะห์ด้วยค่าที (Independent Samples t – test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05
- 4.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance)
- 4.5 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สรุปผล ได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และด้านคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านเข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ดังนี้

- 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ปลูกฝังจิตสำนึก เน้นให้นักเรียนปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม มากกว่าท่องจำ
- 2) สื่อสังคม เสี่ยงสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ผู้เรียนได้สนใจที่จะรับรู้ เกิดความสำนึก และปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
- 3) กตัญญูพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้อบรมคุณธรรม จริยธรรม ในชีวิตประจำวัน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน
- 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมการใช้สื่อเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น โสตทัศนูปกรณ์ การแสดงละครเวที หรือการประพฤติปฏิบัติ ให้เป็นแบบอย่างที่ดี และให้มีการติดตาม ประเมินผลการใช้สื่ออย่างต่อเนื่อง
- 5) รักษาวัฒนธรรม ประเพณีไทยอันงดงาม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้เห็นคุณค่า วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยโรงเรียนการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน
- 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ครู ผู้ปกครองนักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
- 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุขที่ถูกต้อง มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างองค์ความรู้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า “ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” จากนั้นให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติ โดยครูคอยติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน และการอยู่ร่วมกันในสังคม เน้นการปฏิบัติให้เกิดเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ดี 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างองค์ความรู้ให้นักเรียนเข้าใจความหมายของคำว่า “มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จากนั้นให้นักเรียนได้ทดลองปฏิบัติ โดยครู ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้สร้างจิตสำนึกนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างประหยัด เช่น การเปิด - ปิด ไฟฟ้า การเปิด - ปิด พัดลม เมื่อออกจากห้องเรียน 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ติดตามประเมินพฤติกรรมนักเรียนตาม โครงการ โรงเรียนวิถีพุทธอย่างสม่ำเสมอ และให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกนักเรียน และ 12) คำมั่นถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ปลูกฝังสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และชุมชน

อภิปรายผล

การศึกษาศภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายและให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านมีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และด้านคำมั่นถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมเสริม

หลักสูตรที่เสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ยังไม่เหมาะสม สอดคล้องกับพัฒนาการผู้เรียน ตลอดจนบูรณาการในการเรียนการสอนกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ควงเดือน พันธมนาวิน และคนอื่นๆ (2556 : 35) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานทุกระดับชั้นยังขาดการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกสาธารณะและคุณลักษณะของพลเมืองที่ดีให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นแบบแผนในการเรียนมุ่งศึกษาเพียงทฤษฎีแต่ยังมิได้มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้เรียนขาดคุณธรรม จริยธรรมประจำใจ ละเลยคำสอนทางศาสนาและวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศชาติ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554 : 76) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาหลักสูตรและแผนการเรียนการสอนบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมอย่างสอดคล้องสัมพันธ์ทั้งระบบจะนำไปสู่การดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักธรรมศาสนาอย่างหลากหลาย และเหมาะสมกับพัฒนาการผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน ตลอดจนบูรณาการในการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวทางโรงเรียนวิถีพุทธที่ว่า การเตรียมกิจกรรมนักเรียนที่โรงเรียนต้องคิดและกำหนดให้เหมาะสมกับผู้เรียนของตนมากที่สุด ซึ่งลักษณะกิจกรรมที่กำหนดมีหลากหลายทั้งที่เป็นกิจกรรมประจำวัน ประจำสัปดาห์ หรือประจำโอกาสต่างๆ

พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (2557 : 13) กล่าวไว้ว่า ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ส่วนแต่ดวงอยู่บนพื้นฐานของศาสนาโดยเฉพาะพระพุทธศาสนาแทบทั้งสิ้น กล่าวคือ ไม่ว่าจะประพฤติปฏิบัติสิ่งใด ก็ใช้สติในการพิจารณาไตร่ตรองจนถ้วนถี่ ให้เห็นกระจ่างถึงผลดี ผลเสีย ทำให้เห็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องว่าสิ่งใดควรละเว้น และสิ่งใดควรปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลที่ยั่งยืน ทั้งแก่ส่วนตัวและส่วนรวมกันภายใต้วิถีประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 1) ที่กล่าวไว้ว่า การนำวิถีประชาธิปไตยที่สังคมพึงปรารถนามาเสริมสร้างให้เด็กได้เรียนรู้และอยู่ร่วมกันภายใต้วิถีประชาธิปไตยที่ถูกต้องตั้งแต่เล็กอย่างแบบยล ให้นักเรียนฝึกการคิดอย่างมีเหตุผล ฝึกให้นักเรียนได้สร้างกฎกติกาที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติร่วมกันด้วยกระบวนการกลุ่ม เป็นการฝึกให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เรียนรู้ที่จะปรับความคิดและไม่ยึดมั่นในความคิดของตนเอง รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตลอดจนคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูรรัมย์ เขต 3 เป็นการปฏิบัติตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีเป้าหมายที่จะส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงาม มีการจัดโครงการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดไว้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจน ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556 : 26) กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์มิได้คำนึงถึงผลกระทบต่อคุณค่าทางการศึกษา ทำให้ครูและนักเรียนต้องกระทำและปฏิบัติในสิ่งที่มีรูปแบบตายตัวและทำซ้ำ ๆ จนเป็นกิจวัตรประจำวัน ทำให้ผู้ผู้ได้บังคับบัญชาต้องอยู่ใต้การควบคุมดูแลของผู้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด ซึ่งแนวคิดของ ดิวอี้ (Dewey) เห็นว่าการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหาร จะมีผลเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร โรงเรียนและคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยพร เรืองเหล็ก (2556 : 81) ได้ทำการศึกษาบทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้านซื่อสัตย์สุจริต ด้านการมีวินัย ด้านการใฝ่รู้ใฝ่เรียน ด้านอยู่อย่างพอเพียง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดวงเดือน พันธุนาวิน และคนอื่น ๆ (2556 : 35) กล่าวไว้ว่า ครูควรมีความรู้ มีเจตคติที่ดีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม สามารถนำสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงมาใช้เป็นบทเรียนสำหรับเสริมสร้างค่านิยม เอาใจใส่ต่อหน้าที่และเป็นแบบอย่างที่ดี ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปฏิบัติ และปลูกฝังให้ปรากฏชัดเจนกับนักเรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557 : 1) ที่กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก 12 ประการ มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน จึงได้บรรจุเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาหน้าที่พลเมืองและวิชาประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ครูสามารถจัดกิจกรรมหรือจัดทำเป็นวิชาเพิ่มเติมโดยจะต้องการวางแผนและมีนโยบายที่ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางให้กับครูได้ปฏิบัติงานดำเนินการจัดกิจกรรมไปสู่เป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับวีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 64) ที่กล่าวว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่จัดการเรียนรู้ต้องตระหนักในเรื่องค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ควรน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงสู่กิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา จดกิจกรรมตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

ให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมด้วยความรัก ความสามัคคีและสันติวิธี
ปลูกจิตสำนึกถึงการเป็นคนดี เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดจิตสำนึกถึงการเป็นคนดี และเกิดจิตสำนึกด้าน
คุณค่าของตัวเอง

3. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก
12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่
เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
สมมุติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้น ด้านใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และด้าน
มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละเอียดเรงกลัว
ต่อบาปตามหลักของศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการ
ดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนการสอน และแนวทางปฏิบัติให้เป็น
ระบบเดียวกัน ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556 : 27) กล่าวว่า การจัด โรงเรียนเป็นผลเนื่องมาจาก
อิทธิพลของความต้องการดำเนินงานเฉพาะอย่างตามขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่มีการกำหนดไว้
ค่อนข้างเฉพาะเจาะจง โรงเรียนมีการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิก มีการกำหนดมาตรฐานเพื่อ
เป็นหลักประกันของการทำงานให้เป็นระบบเดียวกัน สอดคล้องกับ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 63)
ที่กล่าวว่า การกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี
มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก
12 ประการในแต่ละด้านไว้อย่างชัดเจน ให้ทุกคนรับรู้ เข้าใจ ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน
อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของนักเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554 : 70) กล่าวว่า ค่านิยมและลักษณะนิสัย
ของคนไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา คือ รักสบาย ขาดวินัย ไม่อดทน ขี้เกียจ ชอบรวยทางลัด
ไม่รับผิดชอบ ไม่กล้าเผชิญปัญหา และไม่รักการเรียนรู้ หากการศึกษาไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง
นิสัยและค่านิยมที่ผิดเหล่านี้แล้ว แม้จะล้างระบบและวางนโยบายที่ดีเลิศเพียงใด ก็ยากที่จะมีการ
พัฒนาที่ยั่งยืนได้ สอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่น ๆ (2556 : 35) ที่กล่าวว่า
นักเรียนยังด้อยความรู้ความสามารถในการกลั่นกรองที่ดี ส่งผลกระทบต่อระบบคุณค่า ความเชื่อ
และพฤติกรรม ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรองและเลือกรับ
วัฒนธรรมที่ดี เน้นวัตถุนิยม ขาดจิตสำนึกสาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมเสื่อมถอยนำไปสู่ปัญหา
สังคม และสอดคล้องกับ พระครูปริยัติธรรมวงศ์ (2557 : 13) ที่กล่าวว่า หากจะพิจารณา

ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ของคณะกรรมการศึกษาความสงบแห่งชาติ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับหลักธรรมถือว่ามียุทธศาสตร์คล้ายคลึงกัน เพราะเป็นจริยธรรมที่ทุกคนควรยึดถือและประพฤติปฏิบัติ สรุปลงสาระสำคัญได้ว่า การสร้างคุณธรรมความดีให้กับคนในสังคมมีอีกวิธีหนึ่ง คือ การใช้ “ศีลธรรม” ของศาสนาที่บุคคลนั้นนับถือมาเป็น “ค่านิยม” เช่น ธรรมะก็ให้พุทธศาสนิกชนยึดมั่นปฏิบัติตนตาม “ศีล 5” เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นในสังคม และการดำเนินการให้เกิดผลนั้น จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจ ความเชื่อด้วยเหตุผล สร้างการยอมรับไปปฏิบัติและให้มีการพัฒนาจนเป็นนิสัยด้วยตนเอง

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครู โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ในการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยรวมให้สร้างความตระหนัก สร้างองค์ความรู้ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมหลัก 12 ประการ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำโครงการ และสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น โสตทัศนูปกรณ์ การแสดงละครเวที เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องค่านิยมหลัก 12 ประการ ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจึงจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ กระตุ้นให้ผู้เรียนได้สนใจรับรู้ เกิดความสำนึก เพื่อก่อให้เกิดการตอบสนอง เห็นคุณค่า และสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม การจัดกิจกรรมจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนเกิดค่านิยมหลัก 12 ประการ ที่ยั่งยืน สอดคล้องกับ อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2553 : 79) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเผยแพร่การมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ดีที่สุด ที่สำคัญต้องใช้สื่อไปในทางที่ถูกต้องและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเป็นการฝึกปฏิบัติจริง นักเรียนกล้าแสดงออก มีเหตุ มีผล และเป็นผู้ฟังที่ดี และสิ่งที่ได้รับการเผยแพร่ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ และดีใจ พร้อมทั้งเต็มใจที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม แต่การใช้สื่อปลูกกระแสคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ต้องดูความเหมาะสมและให้ทำอย่างต่อเนื่อง

การเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ควรร่วมมือกันจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตัวเองทั้งที่โรงเรียน บ้าน และชุมชน สอดคล้องกับ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 62) ที่กล่าวไว้ว่า การเป็นแบบอย่างที่ดี การสอนและปลูกฝังโดยผ่านกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติโดยผ่านประเพณีท้องถิ่นลงมือปฏิบัติจริง ต้องเริ่มกิจกรรมที่อยู่ใกล้ตัวของนักเรียนก่อนแล้วจึงขยายไปสู่สิ่งที่อยู่ไกลตัวออกไป การกระทำจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจะทำให้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจน และหาวิธีการที่จะช่วยเหลือได้ง่าย สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ

การเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น ครู พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และยังพบว่าการสร้าง

แบบอย่างที่ดีในการมีค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ เป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนแล้วนักเรียนย่อมมีความอยากที่จะเป็นคนดี

การดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้บรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการติดตาม ประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วีรพงษ์ คล้อยดี (2558 : 63) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำในด้านค่านิยมหลัก 12 ประการ เป็นตัวแบบที่ดีและสามารถใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนตลอดจนผู้ปกครองมีความตระหนักรู้ เข้าใจและเห็นความสำคัญในการพัฒนาค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สถานศึกษาต้องระบุดิจิทัลแต่ละค่านิยมที่จะขับเคลื่อนให้ชัดเจน กำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันให้ทุกคนรับรู้ เข้าใจ ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานผลอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 สภาพการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู ในด้านไม่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย และต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เห็นผลที่ชัดเจน และควรนำผลการศึกษาไปกำหนดเป็นนโยบาย หรือแนวทางในการใช้ส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ในทุกระดับชั้นอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

1.2 ครูต้องเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยจัดกิจกรรมทุกด้านให้นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และควรมีการติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพื่อสร้างสำนึกที่ดีงามและหลอมรวมการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ในสังคมที่มีความหลากหลาย

1.3 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ การพัฒนาสื่อส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ และแบบทดสอบพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับค่านิยมหลัก

12 ประการของนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้ต้องให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียนเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ควรส่งเสริมให้ครู บุคลากรในโรงเรียนเข้ารับการอบรม สัมมนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้และศึกษาคูงานในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อจะได้เป็นแนวทางหรือแบบอย่างที่ดีให้กับครูที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม

1.5 ควรส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมพัฒนาค่านิยมหลัก 12 ประการ โดยคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

2.1 ควรใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งทำความเข้าใจในการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาในการปฏิบัติตนตามค่านิยมหลัก 12 ประการ เฉพาะด้าน

2.2 ควรนำตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัด กิจกรรมการวางแผนนโยบายในการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนรู้และการใช้สื่อในการสร้างจิตสำนึก เรื่องค่านิยมหลัก 12 ประการ มาใช้ในการวิจัย เพื่อที่จะสามารถสร้างแนวทางในการส่งเสริมค่านิยม หลัก 12 ประการ ได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลัก 12 ประการสู่การปฏิบัติใน โรงเรียนสังกัดอื่น ๆ เช่น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อจะได้กลยุทธ์ที่แตกต่างกัน และเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ